

חמש
אמניות
במשכן
לאמנות
עין-חרוד

זיוגון הקיבוץ
18.10.2001
קת. 31-05

"מהו מעמדה של האשה", שואלת בדיחה שוביניסטית, וממהרת לענות: "שתי המרצפות עליהן עומדת עקרת הבית כשהיא מדיחה כלים..." אבל הנשים, כידוע, כבר לא מסתפקות במטבח ומגיעות גם לטייסת הקרב ולסגנון שר הביטחון. נשים הוציאו את צה"ל מלבנון והוכיחו (שוב) שאסטרטגיה ולוגיטיקה אינן נחלתם הבלבדית של גברים. אל תוך הקונטקסט הזה של הגבול, המיגדר, המציאות הטורדת והטעונה, נכנסות חמש יוצרות שמביעות, כל אחת בדרכה, את יחסן האמביוולנטי לגבול הפיזי והנפשי, שמקיף ומגונן וגם כולא ומאיים. מדובר בחמש תערוכות נפרדות, באולמות שונים, שמקבלות חיזוק ונטענות בכוח עלידי אוצרות מנומקת וכותרת מכלילה (אוצרת: גליה בר-אור. אוצר תערוכת מרים ברוק - חיים מאור).

אחלאם שיבלי, ילידת הכפר ה"לא מוכר" ערב-אל-נעים שבפאתי כרמיאל, מציגה סידרת צילומים של צריפי העץ המאולתרים וקרעי הפח המרחפים ברוח, שמהווים עבורה "בית". בתוך הכפר, התחום משני צידיו בבתי המידות של כרמיאל, פניהם הכבויים של אנשי המקום וילדיהם היחפים. שיבלי מציגה כאן תיעוד מרתק, כמו מעולם אחר, ורק הידיעה כי גם כאן עשויה לצמוח צלמת ויוצרת קולנוע מוכשרת כמוה - מנחמת במידת מה.

ורד נחמני מציירת בצבעוניות עזה על בדים גדולים ומלבניים, שיוצרים מעין גדר חיה או חרכי הצצה, ציורים ריאליסטיים של נוף הבית, הגן, המראה שנשקף מבעד לגדר. אם ובתה הקטנה שמצוירות על אחד הפאנלים מתבררות כדמותה הקטנה והבוגרת של נחמני עצמה. הנוף שנחשף לעיני האמנית מתחום ביתה מאיים, צופן פחדים וחרדות. הצבע מפתה (כמו פרח מרהיב שמושך את הפרפר כדי ללוכדו) והטבע הסבוך, הריק, קורא להיזהר מלחזור אליו. שם התערוכה "אני, כשאני יושבת בסבלנות ומחכה לך שתבוא". משפחתה של אריאן ליטמן-כהן תרמה לקרן הקיימת לישראל יער בשנת 1967. לימים הופקע היער לטובת

הקמת מחנה צבאי, ונמחק למעשה ממפות הארץ. גם בצילומי האור-יר הוא מופיע ככתם לבן. אריאן עסקה לא מעט ב"יער האסור", וגם בעין-חרוד היא מציגה שתילים רכים נטועים בעציצים לצד שלט ההנצחה של תרומת המשפחה. על הקירות תלתת ליטמן-כהן צילומי אוויר אותנטיים ובהם "כתמים לבנים" בהם ממוקמים אזורי ביטחון סודיים. "ארץ לבנה" היא קוראת לתופעה, הטורדת את העין והנפש. מרים ברוק, אמנית מקורית בחומרי העבודה ומקור ההשראה, עוסקת במפות מיתאר של יישובים יהודים וערבים בגליל ובקו התפר. היא רוקמת, מטליאה, תופרת וסורגת מפות של תוכניות ארכיטקטוניות גם כעבודות קיר וגם על כריות, מצעים, בגדי דחליל וכיוצא בהם. חוויית הפליטות, אותה חוותה ברוק, באה כאן לידי ביטוי מרגש, מכמיר לב. ריבוי המפות מחליש קצת את עוצמת הביטוי, אבל גם כך מדובר במיצב מרשים.

אחרונה חביבה היא יעל אלבוים, שמציגה "מעגלים" גדולים וקטנים עשויים מקרעי תחבושת, עליהם היא מציירת בכתמי צבע דמויות אנוש, עלים ופרחים, דימויים זכריים ונקביים. העיגול בא לאלבוים מכור מחצבתה - נהלל. הטובים שבהם הם אלה שנדמים כשמלות ענק, הקטנים פחות מרשימים. "באמצעות מעגלים", כותבת גליה בר-אור, "היא מתייחסת לאותה אידיאה של שלמות שהיתה חלק מהב-יוגרפיה של משפחתה, קריסתה, ולמורכבות ההשתנות ברמת הפרט והקהילה".

ת מפעולות ההצלה המופלגות באוחד של אז - הוא היה גם לקריאת איזה מוסד

צנוע (כפר-המכבי), שהיה גורדוניה-מכבי-הצעיר - תנועות קטנות וכנראה לא ימת הנאותה, ורק לאחרונה שלה בתקופת השואה. יים בהצלה בסלובקיה והר למעשה, לא ידעו מיהו גם הויותיו המזויפות השונות, בר החלקי לכך הוא שרבס ברי התנועה. והנה בא הספר

ורד נחמני, "אני, שמן על בד

היחסים הפנימיים בתוך והארץ, העזרה של הצלב-ות, רמאים ונוכלים (פרשת יד אומות העולם) (הזוג לנג-ובן הצעירים, חברי התנר: הילדים והיהודים בכלל. בבהירות את מה שידוע ל המשאומתן עם איימן לפים סכוניות. כמו שרבים הבודדים שהכירו את כל אפשרות להצלה בהצעה יליו האמת בנושא זה בצי-ממדי השואה ואפשרויות

פי השיחור-כיבוש הרוסי, לקח חלק - עד לעליית נציין עוד שהספר מצטי-תנסית וממש מרתקת.

"סגר" כבר שמונים וחמש

צבי קרניאל